

ROCA DE MIGDIA

REVISTA DE MIERES

NUM. 1 FEBRER 2016

EXEMPLAR GRATUÏT

SUMARI

EDITORIAL	3
ESCOLA DE MIERES	4
MANÍPOL DE MANAIES I BOTXINS	5
SOCIETAT DE CAÇADORS VALL DE MIERES	7
LA FULLA	8
AMICS DE LA SERRA DE FINESTRES	9
QUE EL POBLE SIGUI EL GOVERN	10
GRUP DE CONSUM "LES ROSSITES"	11
HISTÒRIES I LLEGENDES	12
LA HUMITAT I LA SALUT	14
LES RECEPTES DE L'ANA DE COLLBAHÍ	17
ELS REMEIS DE LA MARI	19
DAIXONSES I DALLONSES	19
LA VEU DE L'ESCOLA	21
RESUM METEOROLÒGIC DE L'ANY 2015	22
BUSQUEM ARBRES AMB HISTÒRIA	27
RESUM D'ACTIVITATS ANUALS	30

Equip d'edició i de redacció: Carles Guillot, Naim de Pablo, Joan Pontacq, Marta Sasanedas, Marta Trigo

Dipòsit Legal: DL Gi 163-2016. Ajuntament de Mieres.

Tiratge: 200 exemplars.

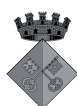
Portada: Roca de Migdia. Fotografia de Xavi Gallofré.

S'agraeix la col·laboració de les persones i associacions que han participat en l'elaboració dels articles d'aquesta revista.

Les opinions manifestades en els articles publicats són responsabilitat exclusiva dels seus autors i la seva publicació no implica que siguin compartides per l'equip de redacció.

Qui estigui interessat a participar en el proper número de la revista pot adreçar-se a: revistamieres@gmail.com

Col·labora: Ajuntament de Mieres

Diputació de Girona

Editorial

Mieres és un bonic poble amb molta història i moltes històries. Amb un passat, un present i un futur, cadascun dels quals ha sigut, és i serà viscut pels seus protagonistes de manera personal, de vegades, fins i tot, molt diferent. Som un poble heterogeni i plural amb molts sabers, històries i vivències, i mostrant-nos-les els uns als altres podem ser capaços de fer-nos una idea més real del seu abast.

Aquesta revista pretén ser un bagul de mirades, olors, gustos, records, somnis,... una publicació on tothom trobi, com a mínim, alguna història per assaborir tranquil·lament mentre fa un cafè a Can Met en un dia assolellat d'hivern, o al banc del camí que voreja el riu, sota l'ombra dels pollancrees un calorós matí d'estiu, o a casa amb la família, o al llit abans de dormir i així afegir ingredients per al viatge oníric que despunta mentre s'acliquen els ulls, o...

Així doncs, entre cafès i somnis, engegarem amb il·lusió aquest nou projecte que desitgem que us apassioni tant com a nosaltres i que, poc a poc, ens el fem nostre, de tots i totes. Volem investigar, recordar, somiar i compartir les múltiples i variades mirades que el nostre poble ens ofereix i fer una revista plural on ens sentim tots i totes al menys una mica reflectits. Una finestra oberta a totes les realitats que aquest poble tan ric acull i que moltes vegades, atrafegats com anem cadascú amb la nostra vida, no ens n'adonem. És per això que el nostre ferm desig és que tothom que vulgui se senti convidat a participar aportant escrits, testimonis, dibuixos, idees,...

Per fer-ho podeu posar-vos en contacte amb nosaltres a través del correu electrònic revistamieres@gmail.com o bé personalment.

Salut i bon profit!

Reconeixement - NoComercial - CompartirIgual (by-nc-sa): no es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

Escola de Mieres

Mai s'havia pensat, reflexionat, parlat, criticat, legislat, etc. tant sobre educació en tota la història de la humanitat com ara. Trobem innumerables autors, columnistes, pedagogs, fundacions, organismes internacionals, experts, polítics, universitats, periodistes, ... que omplen pàgines i hores de tertúlies parlant sobre el tema. Mai hi havia hagut tanta diversitat a l'hora d'enfrontar-se al fet educatiu, es pot anar a l'escola pública, es pot fer educació a casa, anar a una escola concertada o a una escola privada; dins d'aquestes trobem les escoles anomenades d'elit, les més cares i reputades del món, i també les escoles anomenades alternatives, on es posen en pràctica tot tipus de pedagogies i que acostumen a ser projectes petits.

A casa nostra la idea que l'educació és important està molt impregnada a la nostra manera de viure i veure el món, però hi ha altres realitats i països on aquesta quotidianitat que representa l'escola per a nosaltres és un camí ple de dificultats per poder-hi accedir o simplement arribar. Però al mateix temps anar a l'escola és una oportunitat molt important per arribar a canviar les seves realitats.

Aquesta dificultat la podem veure al documental "Camí a l'escola" que narra la història real i extraordinària de quatre nens, herois quotidians -Jackson, Carlitos, Zahira i Samuel- que s'han d'enfrontar diàriament amb una multitud d'adversitats i perills per arribar a l'escola. Aquests nens viuen en quatre punts molt distants de la Terra, però comparteixen les mateixes ga-

nes d'aprendre i són conscients que només l'educació els obrirà les portes a un futur millor.

L'escola de Mieres és una escola propera i oberta on els nostres fills i filles poden anar caminant, en bicicleta o acompanyats de les seves famílies, no té res a veure amb la realitat dura d'altres països, per això nosaltres valorem molt el que tenim i ens congratulem.

A L'Associació de Mares i Pares (AMIPA) de l'escola de Mieres ens trobem persones amb sensibilitats diverses, que convergim en aquesta associació des de diferents punts de partida, però tot el que fem ho fem amb ànim d'ajudar a l'escolaritat dels nostres fills i filles en una escola pública rural, que fa 84 anys que existeix i que esperem que continuï existint per molts anys més.

L'AMIPA som un grup de famílies agrupades al voltant de l'escola, que és el que ens uneix. Ens organitzem al voltant de comissions de treball per tirar endavant els projectes i les activitats que, juntament amb les mestres, pensem que són els millors per l'escolaritat dels i les alumnes que hi ha en aquests moments i que cada any canvia, i també per seguir construint i tirant endavant el projecte d'escola que tenim actualment a Mieres.

AMIPA

Manípol de Manaies i Botxins

El Manípol de Manaies i Botxins de Mieres ha estat vinculat, des del seu naixement, a la festa dels Dolors, i més concretament a la tradicional Processó de la Mare de Deu dels Dolors que es celebra el divendres abans del diumenge de Rams. La fundació de la Congregació de Nostra Sra. dels Dolors té el seu origen a l'Ordre dels Servents de Maria (Servites) l'any 1233 a la ciutat de Florència. A la Diòcesi de Girona, aquesta Ordre es va fundar l'any 1605 i també amb ella es difon la devoció a la Verge dels Dolors. A Mieres la fundació de la festa dedicada als Dolors de la Verge data del començament del segle XVIII, i s'ha conservat fins els nostres dies.

La Processó dels Dolors, així anomenada pel poble de Mieres, és molt probable que d'antuvi fos dedicada exclusivament a la Verge, i que el Dijous Sant es fes al Poble una representació de la Passió de Jesucrist en plena plaça Major, a l'aire lliure. Més tard, es molt difícil precisar la data, la representació i la Processó, possiblement per obviar dificultats, s'uniren en un sol acte, tal com es desenvolupa avui. El diàleg que es recita com a introducció a la Processó es la representació escrita per Fra Antoni de Sant Jeroni el 1773, i si tenim en compte que la Congregació de

la Mare de Déu dels Dolors fou fundada a Girona el 22 de juny de 1687, a Besalú el 1699, i que el seu fundador, el doctor Jerònim, clergue de Barcelona, era alhora Prior del Santuari del Collell (1686-1736), molt a prop del poble de Mieres, cal pensar que la creació de la Confraria dels Dolors de Mieres devia ésser també al començament del segle XVIII. Tot això ens porta a la conclusió, que de bon principi els pietosos confreres organitzaven la Processó dels Dolors, i més tard, en popularitzar-se el text i la representació de l'esmentat Fra Antoni de Sant Jeroni, que es difongué ràpidament, processó i representació de la Passió s'uniren en un sol acte.

Unes de les escenes que es conserven de dita representació és un diàleg entre el Sanedrí i Judes, i entre el Capità dels Armats i Jesús. Tot això ens porta a afirmar que la presència dels Manaies a la Processó ja es donava en el segle XVIII.

En la Processó hi participen un grup de jueus, anomenats botxins o dimonis, perquè duen al casc unes banyes, seguits d'un grup de manaies, un centurió i un pregoner. Tal com hem dit, el Manípol de Manaies i Botxins de Mieres ha estat vinculat, des del seu naixement, a la festa dels Dolors, ja que funcionen com una guàrdia d'honor que escorta la Mare de Déu. Actualment, el cos de manaies, els estatuts del qual foren creats el 1999, ha pres més relleu i significació en la tradicional Processó. Està format per unes 30 persones. Hi ha un capità i un sots-oficial que comanda un petit grup de manaies que van al cap de la Processó. Un d'aquest porta l'estendard dels Dolors, mentre que un al-

tre fa de Pregoner. En el segon grup hi trobem 6 tambors i un grup de botxins, i tot darrere el grup més nombrós de manaies.

Processó dels Dolors

En aquest escrit hem explicat una mica la història dels Manaies i Botxins de Mieres, per tal de que tothom la pugui conèixer.

També us volem donar a conèixer els diferents actes a què hem assistit durant aquestes darrers anys, portant el nom del nostre Manípul i del nostre Poble, arreu de les contrades catalanes:

50è Aniversari del Manípul de Manaies de Banyoles (21/03/1999)

300 Aniversari de la Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú (09/04/2000)

1a Trobada d'Armats de les Comarques Barcelonines (Martorelles 25/03/2001)

75è Aniversari del Cos de Portants del Sant Crist de Sant Vicenç dels Horts (07/03/2004)

300 Aniversari dels Armats de Mataró (20/03/2004)

Trobada d'Armats i Manaies de Catalunya organitzada pels Armats de la Sang de Lleida, ja que el 2007 la ciutat de Lleida va ser la Capital de la Cultura (17/03/2007)

60è Aniversari del Manípul de Manaies de Banyoles (28/03/2009)

300 Aniversari de la Congregació de la Mare de Déu dels Dolors d'Amer (27/03/2010)

Bateig del Gegant de la Vall de Bianya (07/07/2013)

Participació en el curtmetratge – documental “De Deciana a Llançà, un recorregut en el temps” (Llançà 03/11/2013)

75è Aniversari Associació de Jesús Crucificat, Manaies de Girona (29/05/2015)

Portem participant 9 anys en el Via Crucis Vivent de Castelló d'Empúries cada Divendres Sant.

Voldria aprofitar per agrair a tots els socis la seva col·laboració i animar a tothom que vulgui a formar part de la nostra Associació.

Rafel Noguera Planas
President del Manípul de Manaies i Botxins de Mieres

Societat de caçadors Vall de Mieres

El nombre de porcs morts no ha variat gaire en les dues darreres temporades: 200 (2013-2014) i 206 (2014-2015). Aquestes xifres podrien indicar que la cabanya de senglars no augmenta. Aquest passat estiu només s'han fet 8 batudes extremes, un nombre inferior a les de l'estiu anterior, ja que s'han produït menys danys en els sembrats i per tant els pagesos no n'han demanat tantes.

Recordem que, en el període estival, si un agricultor veu danys en els seus sembrats produïts pel senglar, només avisant a algú de la colla de caçadors, aquests ho comuniquen al departament d'agricultura, ramaderia i pesca de la Generalitat, i en menys de vint-i-quatre hores s'autoritza la batuda extraordinària. Actualment s'han agilitzat molt aquests tipus d'autoritacions per tal de reduir el màxim possible els danys en els sembrats.

Cal, però, no abaixar la guàrdia, ja que només es pot minimitzar el dany als sembrats si continua baixant la cabanya de senglars.

Caçadors de la Vall de Mieres

Pot ser cert que la finalitat ancestral de la cacera, proveir-se d'aliment per sobreviure, ha perdut molt de pes, però actualment les colles de caçadors són necessàries per mantenir a ratlla la plaga dels senglars, que tants danys fa a la pagesia, i que també sol provocar accidents de trànsit.

Van ser 91 el total de batudes fetes. Algunes es feren conjuntes amb altres colles veïnes: amb la de Santa Pau a la Torroella i a Collveí; amb la de Sant Miquel de Campmajor a Montfalgó; amb la de Sant Esteve de Llémena a puig de Capell, al Freixe. Als Saiols es caça conjuntament amb les colles de Santa Pau i Sant Esteve. De resultes d'ensopegades amb el senglar van morir uns quatre gossos i se'n van ferir uns 25. Les despeses de veterinari han pujat uns 4.620 euros. Tot i que els paga l'assegurança, aquesta té un cost alt per a l'entitat.

Es van matar tots els cabirols autoritzats per la Generalitat, cinc mascles i cinc femelles. Durant la temporada els caçadors van veure uns 137 cabirols. Com que aquesta espècie és força territorial fa pensar que alguns es degueren comptar diverses vegades.

A l'acotat hi ha uns 35 caçadors associats i de mitjana per batuda n'hi participen de 15 a 20. En aquesta temporada passada dos caçadors van abatre cada un vint porcs. Els segueixen en nombre de peces mortes un caçador amb divuit porcs morts i un altre amb disset.

El període de caça major per la tem-

porada 2015-2016 va començar el primer diumenge de setembre i finalitzarà el darrer diumenge de març. Tots els dies de la setmana són hàbils per anar a caçar en les zones acotades. En les zones de lliure caçera només es permet els diumenges i dies festius.

Al final de la temporada s'han dedicat diverses jornades a la neteja de ca-

mins. S'ha actuat en el sector de Bastarra, a Montfalgó i a la zona de Can Salavia. Caçadors i excursionistes són dels pocs col·lectius que es dediquen a netejar i recuperar camins del nostre entorn. (Informació facilitada per Enric de Can Coll i per en Carles de Can Pipa)

Joan de la Iera

La Fulla

Ningú no es pensava que això duraria tant! Al principi mira que s'hi van escarrassar perquè vingués gent només amb les ganes de canviar.

Quan passats cinc o sis anys es va col·lapsar la carretera, el vertigen que els va agafar va ser de Dragon Khan. On es podia col·locar tot aquell personal? Què collons venien a canviar? Encara no existia el costum d'endur-se'n el que no es canvia i els canviadors es convertien en deixadors. Total, que si bufava el ponent escampava els no-canvis per rostos i plans. Malgrat gelades infernals, fires d'una grisor mòrbida i depressiva, pluges de l'Antic Testament, ventades inhumanes, el pal de paller de la fira l'aguanten indemne.

El que més hem tingut, però, són fires de sol radiant, fresquetes, o potser no tant; amb els cotxes emplenant els camps –imatge insòlita anys enrere-. I la de trastos que hi arriba a haver! I la voluntat que hi arriba a haver! Au! Lleva't de matí que ja és tard de matinada, omple de coses i

persones l'automòbil (paraula obsoleta), tu l'última i a fotre quilòmetres fins a un collons de poble que té una carretera diabòlica per anar a parar a un camp ple de fang, que ja veurem si trauràs el cotxe.

Els sempre s'han amoïnats pel confort d'aquests aventurers dominicals a la recerca d'un esperit còmplice que ajudi a suportar la cobdícia i l'egoisme habituals. Deu ser això, perquè sinó no s'explica que cada any des de mil nou-cents vuitanta-cinc, i ara en són trenta! que se'ls omplen els carrers i les placetes d'una gernació disposada a fer volar coloms. Perquè si no és per fer volar coloms, no cal ni que t'hi acostis.

Fira d'intercanvi 2015

No és una fira temàtica, no és la fira de l'all, ni de la ceba, ni del farro ni del fajol, ni del bastó de lledoner, ni la del paraigua que aviat ja no caldrà. Tampoc és una fira columbòfila, ni medieval ni modernista ni futurista, ni de la mare allestant, ni dels singles desconsolats, ni és un aplec de sardanes, ni del motor d'explosió d'ocasió, no és res de tot això, però a la vegada també és tot això.

La Fira de Mieres és un esdeveniment incompreensible però real: un nucli petit de persones trenquen els ous, amb els anys es poden comptar per desenes i sinó per centenars els col·laboradors que entre tots han fet una truita, més crua, més cuïta, que milers de persones s'han cruspit

el segon diumenge de novembre. De novembre, sí! Perquè aquesta fira té els seus antecedents en la fira ramadera de Santa Cecília que se celebrava per acabar de rematar les de Sant Lluç, Sant Martirià i Sant Narcís. Els pagesos, pragmàtics com eren, la varen finiquitar fent com sempre havien fet: deixant que la Natura ho engoleixi tot per excretar una nova forma de fira amb les seves contradiccions, amb els seus dubtes i vacil·lacions, tan propis del romanticisme que impregna les accions d'aquesta espècie que satura el Planeta Terra, deu ser per això que els extraterrestres no ens parlen.

Manel de la Muntada

Amics de la Serra de Finestres

Conviure

Aquests últims dies intento no estar tant pendent dels mitjans de comunicació, tot i que sempre he volgut estar informat del que passa al meu voltant.

Les imatges i articles que ens arriben d'injustícia, de guerra, de patiment i desesperació em sobrepassa i em trenca el cor. Són escenes horribles. Famílies senceres, pares i mares amb els seus fills i avis, travessant a peu l'Europa del segle XXI. Ciutats bombardejades, gent morta pels carrers. Persones com nosaltres, nens que s'han fet grans i que tenien les seves feines, el seus comerços, les seves famílies i companys, fa temps que viuen en un infern.

Totes aquestes situacions són indignes i vergonyoses.

Costa molt d'entendre que amb els maldecaps i problemes que la vida ja ens porta per ella mateixa, l'home (nosaltres) no siguem capaços de superar guerres injustes i sense sentit.

Sé que les persones som totes iguals. Només ens fa diferents el lloc on hem nascut que determina l'idioma, la cultura, les costums i les creences.

“Te guste o no” és una cançó d'en Joan Manuel Serrat que sempre m'ha agradat:

*Puede que a ti te guste o puede que no
pero el caso es que tenemos mucho en
común.*

*Bajo un mismo cielo, más o menos azul,
compartimos el aire
y adoramos al sol.*

*Los dos tenemos el mismo miedo a morir,
idéntica fragilidad,
un corazón,
dos ojos y un sexo similar
y los mismos deseos de amar
y de que alguien nos ame a su vez.*

*Puede que a ti te guste o puede que no
pero por suerte somos distintos también
(...)*

Sé que, tots plegats, alguna cosa podem fer. Hem d' intentar reconèixer a les persones per la seva sensibilitat i humanitat.

L'actitud en el nostre espai i en el nostre entorn pot evitar la discriminació i millorar la convivència.

El món associatiu, i l'excursionisme entre ells, són eines molt valuoses per integrar a persones diverses i crear vincles d'unió, i així, compartir projectes i il·lusions.

Potser des de casa, potser des de Mieres, podem començar a construir un món millor.

Narcís Puigvert Codina
(Associació d'Amics de la Serra de Fines-
tres i l'entorn de Mieres)

Que el poble sigui el govern

“La utopía está en el horizonte. Camino dos pasos, ella se aleja dos pasos y el horizonte se corre diez pasos más allá. ¿Entonces para que sirve la utopía? Para eso, sirve para caminar.”

Eduardo Galeano

I és que se'ns ha girat feina. Qui ens ho havia de dir ara fa un any que estariem on estem? Hi ha qui diu que un camí de mil passes comença amb un sol pas, i tenim clar que hem començat a caminar. Davant dels temors i les incerteses vam decidir fer un pas endavant i governar-nos.

Heu estat vosaltres qui ens heu donat la confiança suficient per estar on es-

tem. En sou còmplices i volem que en sigueu partícips, ja que aquest no és res més que un projecte del poble i per al poble. Per recuperar i posar al centre de totes les decisions l'interès col·lectiu.

I és que tots i totes tenim molt a dir, i molt a fer. I només depèn de nosaltres; de la capacitat col·lectiva d'aquest poble, que creiem que és molta! Per què estem convençudes que només entre totes ho farem tot.

Som conscients que venim a picar pedra i no a recollir fruits. Volem demostrar que hi ha altres maneres d'organitzar-nos i de decidir. Farem de la transparència i la participació el pal de paller d'aquest projecte que neix fa pocs mesos i que pre-

tén, humilment, començar a llaurar aquesta terra amb la intenció de poder-hi sembrar les llavors d'un futur millor.

Perquè el poble som tots i totes. Governem-nos!

Vivim Mieres - CUP - Poble Actiu

Grup de consum "Les Rossites"

El grup de consum Les Rossites va néixer el setembre de 2011 quan una colla de persones de Mieres, Santa Pau i Sant Miquel de Campmajor ens vàrem voler organitzar per tal de poder comprar productes ecològics i de proximitat, directament del productor a ser possible, i a l'engròs. D'aquesta manera, controlant directament l'origen dels productes que consumim, ens garantim un rebost sa i lliure de transgènics i de verins i que no s'ompli gràcies a l'explotació insensible de cap persona o animal, ni tampoc del desgast intensiu de la terra i dels seus voltants. Per altra banda, el fet de comprar en grup ens dóna l'oportunitat d'abaratir els costos i de col·laborar, al mateix temps, a mantenir viva la petita producció agroecològica,

que al mercat es troba en fort desavantatge davant d'uns ferotges competidors com són les grans empreses, els intermediaris i les grans superfícies.

Som un grup autoorganitzat i això vol dir que ens repartim les tasques perquè el sistema funcioni. La major part de la comunicació interna la fem per Internet i de tant en tant ens trobem tot dinant o berenant per xerrar, compartir, organitzar, debatre i riure.

També formem part de la Xarxa de Grups de Consum de la Garrotxa i ens organitzem amb els altres grups per fer comandes conjuntes.

Grup de consum "Les Rossites"

Històries i llegendes

Aquesta és una terra antiga. Per ella han passat nombrosos pobles que han anat definit l'esperit i el territori del que avui en dia és Catalunya. també han succeït esdeveniments que ens han donat la nostra idiosincràsia, que ens han modelat com a poble, amb els nostres trets culturals i la nostra visió del món, plural i contradictòria alhora. En aquesta secció intentarem fer un repàs de la història, dels mites i les llegendes, i dels esdeveniments que han fet del nostre municipi el que és.

Per començar, en traslladarem a una època ben llunyana, anterior a la conquesta romana del nord-est peninsular. L'època ibèrica. Tenim la sort de tenir en el nostre municipi un exemple d'un assentament ibèric, La Palomera, datat el segle III a.n.e (abans de la nostra era). Però, qui eren els ibers?

Als voltants de l'any 1000 a.n.e., gent vinguda del Centre d'Europa que parla una llengua indoeuropea i que coneix la metal·lúrgia del ferro, travessa els Pirineus i es superposa sobre el substrat indígena del país, amb una cultura material del bronze i que no havia rebut aportacions estrangeres. Eren, de fet, la pervivència de la població prehistòrica, d'aquestes terres, els neolítics.

Aquests pobles estaven organitzats en una societat més o menys igualitària, sense una gran estratificació social, basats en un sistema d'organització politico-social que era la tribu, amb una distribució comarcal i un centre econòmic que cana-

litzava el comerç exterior. Amb tot, era una societat patriarcal, en la que els cas de les famílies devien assignar diferents tipus de feina als membres de la comunitat.

Les famílies eren monògames, amb un vincle entre elles molt fort, de manera que entre elles articulaven el clan.

Tot i ser societats patriarcals, el paper de la dona era molt important en el sistema econòmic, ja que a més del treball agrícola i el domèstic, també tenia al seu càrrec la fabricació de la ceràmica i els teixits, elements molt importants i imprescindibles per a la vida del poblat. Ja que a més dels vestits, comprenia també la confecció de sacs, coixineres, catifes i, amb l'espart, soles per a les espadenyes. També és molt probable que el seu paper en les cerimònies religioses fou destacat, ja que hi ha constància de l'existència de sacerdotesses.

L'activitat econòmica bàsica d'aquests pobles eren l'agricultura cerealística, sobretot el blat, la civada, l'ordi i el mill, juntament amb el lli i llegums com les llenties. Juntament amb aquests conreus, la recol·lecció d'olives, avellanes, figues, mores, aglans, bolets, espàrrecs, tòfones, herbes aromàtiques, canyes i espart, servien per completar l'economia familiar, ja fos contribuint a la dieta alimentària o a la fabricació d'atuell. La segona activitat econòmica era, per la seva importància, la

Estris agrícoles

ramaderia, essent els animals més consumits les cabres i les ovelles, el porc, els bòvids, el cavall i el gos, dubtant-se si el porc era l'espècimen domesticat o el senglar.

S'ha de tenir en compte la importància que tenia la llana de les ovelles i els productes làctics dins l'economia familiar, així com l'ajuda que per al treball agrícola representaven cavalls i bous. Només es sacrificaven animals vells i la carn no era massa abundant en la dieta. En tot cas, aquesta dieta es podia complementar amb la cacera: senglars, cérvols, conills, ocells, aus aquàtiques, cabres...

La presència a molts poblats d'escòries de ferro i forns ens informen de l'existència d'una producció d'objectes manufacturats com ara les eines agrícoles, d'unes formes molt semblants a les que han arribat fins als nostres dies: podalls, fangues, cànecs, rampins, aixades, arades, forques, falçs, destrals..., així com armament i objectes d'ornamentació.

Al nord-est peninsular hi trobem un seguit de clans importants, com son els indikets, que habitaven la plana de

l'Empordà, els laietans, des de Blanes fins al sud de Barcelona, ocupant també el Vallès, els cossetans, al Penedès i Camp de Tarragona i els ilerjavons, a la costa de Tarragona i fins a la Plana de Castelló. A la Catalunya central hi havia els lacetans i els ausetans, al Bages i Osona, però la més important de les tribus de la Catalunya interior era la dels ilergets, que aliada dels cartaginesos en el segle III a.n.e., quan aquests estan lluitant amb els romans a casa nostra, van dominar des d'Ilerda (Lleida) un territori que comprenia tot l'Urgell fins a Osca i l'Ebre en el seu tram baix. Als Pirineus hi vivien els andosins a Andorra, els bergistans al Berguedà, els airenosins a la Vall d'Aran i els ceretans a la Cerdanya. A la zona que actualment ocupa La Garrotxa, hi vivien els Olossitani, que apareixen citats en alguns documents d'historiadors romans. Aquest era el poble que es va assentar a la serra de Finestres, anomenat actualment La Palomera.

Hi ha diferents teories sobre el descobriment d'aquest poblat. Hi ha qui diu que el va trobar el Dr. Miquel Verdaguer quan s'obri el camí que va de Mieres a Sant Aniol de Finestres. Altres afirmen que fou l'arqueòleg gironí Francesc Riu-ró qui el va descobrir l'any 1965, mentre que altres aposten per un pastor de la zona, en Cinto Solanelles, com a descobridor de les restes ibèriques. Fos com fos, les excavacions efectuades entre els anys 1972 i 1975 varen treure a la llum un seguit de restes datades el segle III a.n.e. bàsicament ceràmica feta a mà, a torn i altres peces d'origen emporitàna, que juntament amb les àmfores greco-italianes i púniques ens donen una idea dels intercanvis entre

Principals grups ibers al nord-est peninsular

aquest poble i els pobles de la costa, més avesats a comercialitzar amb les civilitzacions mediterrànies. Aquestes relacions no sempre eren amistoses, com ho demostren unes taules de plom trobades en un enterrament a Empúries, que formen part d'un acte de màgia negra, amb malediccions dels olossitani contra els seus veïns indikets, i que ens donen la visió d'un poble indòmita.

Molt a prop d'on es van realitzar aquestes excavacions hi trobem el que en l'actualitat es coneix com la Talaia Ibèrica, una construcció de pedra seca de planta quadrangular formada per un mur exterior i una mena de torre a l'interior. Hem de dir, però, que no es pot assegurar que aquesta suposada estructura defensiva, amb una visió privilegiada sobre la vall de Mieres i fins el Golf de Roses, sigui una edificació ibera. Tot i que podria ser una típica talaia anomenada de "barrera" per la seva clara finalitat defensiva situada a les cingleres que es troben al nord i est del poblat i que en el seu temps dificultaven l'accés a aquest lloc, en les excavacions dels anys 70 només s'hi va trobar una moneda d'origen

romà, i caldrien doncs noves excavacions i estudis per a esbrinar realment el seu origen.

Vista aèria de la suposada talaia ibèrica

Els ibers d'aquesta zona, juntament amb els de la resta del nord-est peninsular, foren conquerits durant la invasió romana que es va allargar fins el 195 a.n.e. A partir d'aquí, si no abans, els pobles ibers van anar perdent la seva identitat, i van adoptar, a gust o per la força, la llengua i la cultura romanes.

Carles Guillot

La humitat i la salut

La humitat de dins i de fora Com afecta a la nostra salut

La Garrotxa és una comarca humida i Mieres n'és una de les zones més humides. Les mierenques i els mierenços que tenen la casa prop del riu viuen en una zona humida, d'un poble humit, d'una comar-

ca humida. És a dir, les mierenques i els mierenços vivim en un lloc particularment humit i la humitat pot afectar molt negativament la salut.

De tots és sabut que quan hi ha humitat a l'ambient les velles lesions als ossos fan més mal, els genolls gastats i les esquenes se'n ressenten, les asmes i bron-

quitis cròniques s'aguditzen. Fins i tot hi ha gent que pot predir l'arribada de la pluja per la intensificació d'algun dolor cronicitat.

En la saviesa popular també es diu que quan el fred és humit “es fica dins dels ossos i no te'l treus de sobre”. La humitat ambiental i de les nostres llars ens afecta i molt.

La humitat a la llar

Les humitats de condensació són aquelles que es produeixen en els habitatges a causa d'un excés d'humitat en l'ambient i a la posterior condensació d'aquesta humitat ambiental en els punts més freds dels tancaments. A l'hivern, quan encenem estufes i calefaccions, la diferència de temperatura entre l'interior i l'exterior augmenta la humitat de les llars.

Encara que l'origen és el mateix, les humitats de condensació es poden mani-

festar de diferents formes:

- Colònies de fongs o floridura en les parets, en forma de taques negres o brillants.
- Condensació d'aigua en les finestres i floridura en el perímetre d'aquestes.
- Floridura en roba i calçat (sobretot en peces de cuir).
- Normalment amb una forta olor d'humitat en general.

La humitat i la salut

La humitat per condensació a les nostres llars crea molts problemes de salut sobretot relacionats amb el sistema respiratori (asma i bronquitis) i al·lèrgies. Problemes d'ossos i articulacions com per exemple reuma. Segons la Medecina Tradicional Xinesa, que ha estat investigant les conseqüències de la humitat en la salut humana des de fa més de 2.000 anys, aquesta és també la causa d'alguns problemes menstruals i digestius, mucositats, tos, sensació de pesadesa al cos o de cap botit, edemes a les cames, quists, nòduls, pòlips, algun tipus de tumor i un llarg etcètera de dolences molt variades.

Com combatre la humitat a les cases

Cal saber que la falta d'una ventilació adequada acaba ocasionant un excés d'humitat a l'interior de l'habitatge o local, simplement pels hàbits normals de qualsevol persona que estem generant contínuament (banys, dutxes, cuinar, rentadores-assecadores, rentaplats, assecat de robes damunt de radiadors, la nostra pròpia respiració...). Al principi, pot ser que

no notem la presència de la condensació, encara que lentament es va dipositant en els racons, parets, interior d'armaris, vidres, etc., fins arribar a formar floridures i bacteris. Els primers símptomes que ens mostren que ja no tenim una llar seca és que es van degradant lentament els revestiments, pintures i sobretot la salut dels seus ocupants.

És molt important ventilar bé les cases fins i tot a l'hivern que és quan posem les calefaccions i es creen diferències tèrmiques més grans entre l'interior i l'exterior, tancar les portes de banys i cuina, per evitar que el seu ambient, molt humit, s'estengui per tota la casa. No assecar roba a l'interior de l'habitatge, i sobretot no utilitzar estufes de butà.

El Butà i la humitat

Quan cremem gas butà (C₄H₁₀) el que passa és que es combina amb oxigen (O₂) i el producte és diòxid de carboni (CO₂) i vapor d'aigua (H₂O). C₄H₁₀ + O₂ -> CO₂ + H₂O (l'equació correcta seria 2C₄H₁₀ + 13O₂ -> 8CO₂ + 10H₂O. que vol dir que per cada 2 molècules de butà (C₄H₁₀) que cremem es produeixen 10 molècules de aigua que es queden a l'ambient i n'augmenten substancialment la humitat. Dit d'una altra manera:

Cada quilo de gas butà produeix, en la seva combustió, 1,7 litres d'aigua. Això significa que en una estufa d'uns 3,5 KW de potència (el més normal) es produeixen 1,7 litres d'aigua cada quatre hores aproximadament.

En la calefacció elèctrica es produeix l'efecte contrari, en lloc d'humitejar l'ambient, el resseca.

Es considera que el percentatge saludable d'humitat ronda el 50%. En llocs molt humits ens ajudarà ventilar cada dia la casa o un deshumidificador, i en cases amb calefaccions centrals o elèctriques, farem al contrari: un humidificador o pots amb aigua sobre els radiadors. De totes maneres, en el nostre context, per molta calefacció elèctrica que tinguem, difícilment aconseguirem un ambient massa sec com per necessitar humitejar-lo. Ans al contrari, hem d'estar atentes a mantenir controlada la humitat.

Com combatre la humitat en els nostres cossos

La millor manera de combatre aquesta humitat quasi endèmica pel context en què vivim és una bona combinació de dieta, exercici i els hàbits saludables a la llar que hem descrit més amunt.

Quant a la dieta, els aliments que ens poden ajudar a eliminar la humitat interna són els anomenats diürètics suaus com ara pomes, peres i raïm (crus a l'estiu i cuinats o en forma de melmelada o confitura a l'hivern), api, cogombre, enciam, tomàquet, espàrrecs, carxofa, julivert, fo-

noll, borratges, mongeta verda,... i també els bolets, la carbassa, les arrels com ceba, remolatxa, pastanaga, naps, salsifi, xirivies, etc. També ametlles i nous. De carns, el pollastre i la vedella. De cereals sobretot l'arròs, la civada i el mill. I algunes plantes diürètiques com el plantatge, la fàrfara, la farigola, el bedoll, l'arç blanc (bo a més per regular la pressió arterial), la dent de lleó, l'estèvia, la til·la, el te verd. També la cua de cavall, que prepararem bullint-la uns deu minuts perquè tregui el silici i així, a més de les propietats diürètiques, també enfortirem el cabell, les ungles, el sistema immunològic, i va bé per la hipertensió i el colesterol. El romaní també va bé perquè es diu que mobilitza i, per tant, ajuda a moure la humitat estancada. De totes maneres, abans de consumir un diürètic habitualment, és millor consultar algú que

en sàpiga, perquè alguns són massa forts i ens poden fer mal a òrgans com el ronyó. Per altra banda s'han d'evitar els làctics, sobretot els de vaca; reduir el gluten i el porc, tots tres grans generadors d'humitat, i no menjar crus ni freds a l'hivern que alenteixen la digestió, i això afavoreix l'acumulació d'humitat.

Caminar diàriament, córrer, la bicicleta, la natació, nedar,... qualsevol exercici diari ajudarà molt al nostre cos a moure la humitat i expulsar-la.

Finalment, amb acupuntura i fitoteràpia xinesa es pot ajudar molt a combatre aquesta humitat que des de l'exterior se'ns fica dins i ens emmalalteix.

Marta Trigo

Les receptes de l'Ana de Collbahí

Crema de fonoll

Per a fer aquesta crema i que ens quedi força assaborida, els productes han de ser bons, o propis o comprats a algun productor de confiança.

Ingredients:

700 g de fonoll

300 g de ceba

½ cabeça d'all

4 tomates petites

Sofregir la ceba, l'all, la tomata i el fonoll. Afogar amb aigua o brou durant ¼

d'hora. Un cop feta i passada per la bateadora, li afegirem una picada o coriandre.

Propietats d'aquesta crema (per Marta Trigo)

El fonoll destaca per les seves propietats estomacals i digestives i té gran quantitat d'antioxidants, components que ajuden a prevenir moltes malalties, com ara el càncer. És ric en vitamines C i B3 i minerals com el seleni i el potassi.

La vitamina C, o àcid ascòrbic, intervé en el manteniment d'ossos, dents i vasos sanguinis en ser bona per a la formació i manteniment del col·lagen. Protegeix de l'oxidació a la vitamina A i vitamina I, així com a alguns compostos del complex. Desenvolupa accions antiinfeccioses i antioxidants i ajuda a l'absorció del ferro en l'organisme.

La vitamina B3, o niacina, participa en el metabolisme d'hidrats de carboni, proteïnes i grasses, en la circulació sanguínia i en la cadena respiratòria. Intervé en el creixement, el funcionament del sistema nerviós i el bon estat de la pell, també va bé per al cansament crònic

És per tant una crema fàcil de fer i molt nutritiva alhora que lleugera i amb poques calories.

Salsifí

Ficar a bullir les arrels de salsifí senceres, sense pelar ni rentar, durant ¼

d'hora. Pelar-les després sota l'aixeta amb aigua freda com si fos un guant.

Obrir-les per la meitat, enfarinar i fregir.

Un cop fregides, posar-les sobre paper secant per treure'n l'excés d'oli.

Propietats del salsifí (per Marta Trigo)

L'arrel és rica en minerals, vitamines, en particular C, B1, B2, B5 i B6, té molta fibra, calci i ferro; a més d'usar-la com a aliment, ha estat utilitzada en la medicina popular per les seves propietats depuratives i lleugerament laxants. Es recomana també per a persones amb reuma, gota, hipertensió, arteriosclerosi i diabetis.

És una planta molt típica del Gironès.

Els remeis de la Mari

La Mari de Can Zona té una gran passió pels remeis naturals i dedica moltes hores i ganex a la investigació, l'experimentació i l'elaboració de receptes casolanes per a tot tipus de dolences. En aquesta secció ens compartirà algunes de les seves descobertes. Enguany, una infusió per als refredats:

Infusionar malva, romaní i un pessiguet de gingebre en pols o una rodanxeta de fresc durant 8/10 minuts. Colar i afegir-hi una rodanxa de llimona i una mica de mel. Prendre matí, migdia, tarda i abans

d'anar a dormir.

Els remeis naturals no són com les medecines químiques. Els primers actuen més lentament i s'han de prendre contínuament i durant uns dies. Les pastilles químiques actuen més ràpid, però per un cantó ens arreglen i per un altre ens espatllen.

A la nit ens posem al pit un saquet de llavors calentó, com el que fan la Raquel i la Sara, i ens ajudarà a respirar i dormir millor.

Daixoneses i dalloneses

De cara rodona, ampla, celles gruixudes i front amb poques arrugues però ben solcades, d'alçada normal -no era pas baixet però tampoc era un home alt-, els dits de les mans una mica abotifarrats, vestit amb la senzillesa dels pagesos però sense boina ni barretina, a vegades el trobaves amb bata de fer feina que es posava per munyir i conduir el bestiar i prenia un

aire professoral que et veien ganex de venerar-lo com si fos una relíquia. Amb els anys va adoptar una mirada de perplexitat. Persona de pedra picada, semblava posseir una intel·ligència natural que devia sorgir dels avenços del Puigsacalm i restava atònit a les presses que portaven els temps. Tot i que la televisió -la televisió agradava als pagesos- el devia anar vacunant del ridícul sensacional que poden arribar a fer les persones, ja entreveia que el món que ell

coneixia havia sortit disparat i encara havia de néixer el qui l'aturaria.

Les heures es menjaran el bosc. Fixa't, Fixa't com cada dia n'hi ha més, s'enfilen i creixen pels arbres i son capaces d'ofegar-los i fer-los caure. Oh! i per terra: si sembla un parrac trenat de color verd-fosc que ho tapa tot com si fos un abric. Quan era jove ens lligàvem una corda i baixàvem pels cingles de Puigsacalm amb una destal i tallàvem les heures arrapades a la paret, que queien avall on el bestiar se les menjava! Mira tu si eren magres els hiverns abans!-

Conduïa les vaques amb un bastó d'avellaner on lligava un cordill per fer de fuet; amb un cop ben donat, feia com si s'obrís un tall a l'aire per on sortien els senyals que els animals entenien. Un altre cop esclafia al terra que semblava obrir-se una esquerda per deixar clar que no es podia recular. Aquella mansuetud bovina, tan cantada pels poetes bucòlics, era ben present: tot girava ben greixat. Quina enveja! tenir aquesta fe en la realitat. Una realitat que ell mateix havia construït, amb aquella construcció que dóna el pas de les estacions, inexorable i entenedor, sense sorpreses; després de l'hivern arriba la primavera que exhausta ens porta l'istiu i d'aquí ve la tardor i tornem-hi. Explicava fets insòlits com quan un vedell va caure per una esquerda a les roques i que hi havia fet baixar un noi que era castellà, prim i escardalenc, i que allà baix hi havia un prat i aigua i el sol escalfava al pic de l'hivern. Amb una colla de pagesos havien dut a l'esquena un llamp de creu que pesava molt fins dalt del cim d'una muntanya.

Havia treballat totes les hores del món dalt d'un dels primers tractors que havien arribat a Mieres. Em deia que li agradava cantar, que aleshores tothom cantava mentre feinejava pel tros. Jo no el vaig sentir mai cantar, ni tant sols renegar.

Deixat com sóc, em vaig quedar sense gasoil, per sort molt a prop de casa seva. El vaig trobar que anava a dinar -a dinar a l'hora dels pagesos- i collons! semblava fet exprés: em va dur a un cobert on hi havia una manguera que quan la feies baixar a nivell del terra brollava gasoil sense parar; vam omplir una regadora amb un no-res. La facilitat dels gestos, l'estalvi en les accions amb un resultat tan incontestable em van deixar bocabadat. Se'n va anar a dinar, ell convençut que més no es pot demanar. També recordo que amb un martell petit del cap però amb el mànec llarg com un magalló, esmicolava totxanes i restes de runes a les roderes del camí que passava per davant de casa seva. L'eina pesava força però era lleugera i amb cada cop feia mil bocins d'aquell material. M'havia donat moltíssim cordills de bala que tallava sempre exactament pel nus i que a mi m'anaven molt bé per fer feixines.

Amb aquestes quatre ratlles mal escrites vull recordar el pagès que he conegut que més positivament m'ha impactat: en Jep de l'Aulina. He fet curt amb les meves impressions, perquè la persona valia moltíssim més.

Manel de la Muntada

La veu de l'escola

Som un grup de nens i nenes que anem a l'escola Finestres de Mieres. En aquesta secció de la revista farem articles des del nostre punt de vista. Ens hem volgut dir LA VEU DE L'ESCOLA perquè som la veu dels alumnes de l'escola.

Els nostres interessos són projectes de l'escola, llocs interessants de Mieres, receptes de cuina i tot el que trobem important. Aquest curs el equip de redacció som en Jalil, la Marina, la Noa i l'Alba.

Hem decidit fer aquesta secció perquè quan vam fer la revista dels 80+3 anys de l'escola, ens va agradar molt aprendre a fer de periodistes i volem seguir-ho fent.

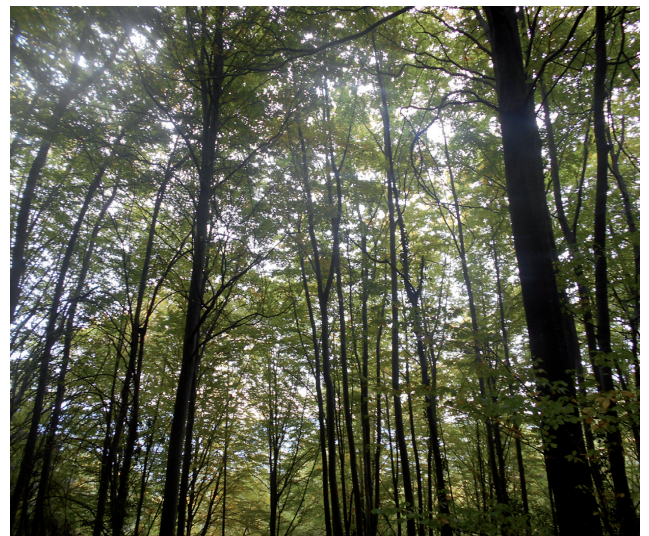
Visita a la fageda de Finestres

Com anar-hi: Pugeu fins a la Dama de la Garrotxa, seguïu uns 500m aproximadament fins que veieu una esplanada de pedres i un cartell blanc amb inscripcions vermelles. Al darrere hi ha un caminet petit si neú amb cotxe aparqueu a prop, no seguïu la carretera principal (que segueix a l'esquerra). Seguiu el caminet petit i de se-

guida entrareu a la fageda. Ho veureu pel canvi de llum i si us fixeu els arbres la majoria són fajos. Al final del camí hi ha una cruïlla amb pedres, un dels camins porta a la fageda fosca.

Què hi pots trobar?

Molts tipus de bolets, però vigila no tots són bons, es recomanable portar una guia de bolets i els dolents o els que dubtis no els agafis i no els facis malbé.

Resum meteorològic de l'any 2015

TEMPERATURA		
MÀXIMA DE L'ANY	41°C	5 i 6 de juliol
MÍNIMA DE L'ANY	- 9.5 °C	24 de novembre
MITJANA DE L'ANY	15.1°C	
MITJANA DE MÀXIMES	23.3°C	
MITJANA DE MÍNIMES	6.4°C	
PLUVIOMETRIA		
DIA MÉS PLUJÓS	120.5 mm	21 de març
MES MÉS PLUJÓS	215.3 mm	març
MES MENYS PLUJÓS	15.1 mm	gener
DIES DE PLUJA : 83 dies.		
QUANTITAT TOTAL DE PLUJA: 806.1 mm.		
ALTRES METEORS		
DIES AMB TEMPESTA: 18 dies.		
DIES AMB PEDRA : 0 dies.		
DIES AMB CALAMARSA: 4 dies.		
DIES AMB GEBRADA: 60 dies.		
DIES AMB NEU(calabruix) : 4 dies (31 de gener, 1,3 i 4 de febrer).		
DIES DE BOIRA: 41 dies.		
MÀXIMA PRESSIÓ ATMOSFÈRICA : 1043.5hPA (9 de gener)		
MÍNIMA PRESSIÓ ATMOSFÈRICA : 987.4hPA (31 de gener)		
HUMITAT MÍNIMA: 10% (25 de gener)		
VENT		
VELOCITAT MÀXIMA DEL VENT : 45Km/h (15 de gener).		

Balanç de temperatura

L'hivern del 2015 al nostre municipi el podem considerar normal termomètricament parlant.

Al gener, les temperatures es van mantenir en valors dins de la mitjana

d'aquest mes amb màximes en algun cas per sobre dels 20°C. En situacions anticiclòniques a l'hivern no és gens estrany que es donin aquests valors.

A principi de mes, les mínimes no van baixar més enllà de -6°C.

El febrer, mes típicament fred a les nostres contrades, va fer honor a la seva fama. Les màximes en cap cas van superar els 18.5°C i les mínimes arriben a -9°C el dia 6 del mes. Només hi va haver nou dies que el mercuri, a primera hora del matí, estava per sobre dels 0°C.

Al març, mes de transició cap a la primavera i amb més hores d'insolació, la T^a va començar a pujar i els valors per sobre dels 23-25°C van ser habituals. Les nits deixen de ser tan fredes i les mínimes ocasionalment baixen per sota dels 0°C. Aquest març el podem considerar càlid.

La primavera, amb temperatures per sobre de la mitjana, la podem considerar de càlida o molt càlida.

A l'abril, algun valor es va enfilegar fins als 27.5°C i només en quatre ocasions, la T^a al matí va baixar per sota dels 0°C.

El maig va ser un mes càlid amb màximes en algun cas per sobre dels 30.5°C i molts dies de 27-28°C, les mínimes molt per sobre de la mitjana amb valors de 12-13°C.

El juny és un mes de transició cap a l'estiu que ens pot dur sorpreses. Hi ha anys amb temperatures molt per sota de la mitjana i d'altres, com el cas d'enguany, amb valors molt per sobre. En disset ocasions, les màximes d'aquest mes han estat per sobre dels 30°C, amb algun dia a final de mes arribant als 35.5°C. A les nits, les temperatures es van mantenir al voltant dels 12.16°C.

L'estiu d'aquest any, a Mieres, passarà a la història (de moment), com l'estació més càlida des que tenim dades.

Al juliol, en els seus inicis, ens va arribar una onada de calor que va afectar tot el continent europeu, amb una advecció d'aire càlid d'origen saharià, que va deixar a Mieres temperatures rècord de fins a 41°C durant dos dies seguits. El mercuri només va baixar dels 35°C deu dies del mes, convertint aquest mes en el més càlid dels darrers anys. Les temperatures mínimes tampoc es van quedar enrere i la nit-matinada del dia 22 el termòmetre no va baixar dels 21°C (nit tropical).

Malauradament aquesta és una tendència cada cop més habitual i els climatòlegs ja fa temps que ens alerten de les conseqüències de l'escalfament global fruit del canvi climàtic .

Estació meteorològica

L'agost es va "moderar" pel que fa a les temperatures màximes, però es segueixen enregistrant valors màxims de fins 35°C, amb mínimes que no baixen dels 10°C i en un parell d'ocasions (el dia 4 i 8), es queden en els 20°C, molt a prop

del que seria nit tropical (21°C).

El setembre es va comportar moderadament pel que fa a la T^a i el podem considerar “fred”. Les temperatures màximes van experimentar un notable retrocés amb dies que amb prou feines es van assolir els 20°C i mínimes a mitjans de mes de 5-6 i 7 °C.

L’octubre, el podem considerar un mes “normal” termomètricament parlant.

La tardor va començar amb temperatures habituals per l’època de l’any, amb màximes i mínimes dins dels paràmetres d’aquest mes. Amb dies assolellats i màximes per damunt dels 20°C i mínimes que ja experimentaven una lleugera davallada al voltant dels 4-6°C i alguna matinada freda amb 1°C.

El novembre, el catalogaríem com a mes fred, gràcies sobretot als últims deu dies del mes. Degut a l’entrada d’una llengua d’aire fred d’origen polar a partir del 22, les temperatures van experimentar un brusc descens amb una mínima el dia 24 de -9.5°C (rècord per a un mes de novembre) i màximes al voltant dels 13-15°C. Aquesta advecció d’aire fred s’ha allargat fins a final de mes, donant entrada posteriorment a un potent anticicló que a hores d’ara encara ens acompanya i que ens deixa dies assolellats amb màximes de 14 a 18 °C i nits amb mínimes de -4 i -5°C. Tot això amb boires matinals i humitats del 100%.

Balanç pluviomètric

La pluja s’ha comportat aquest 2015

de forma irregular i amb molta variabilitat al llarg de l’any, amb períodes força secs a l’hivern i a la primavera, excepte el mes de març. També amb registres molt per sota a la resta de períodes, però amb episodis puntuals de fortes precipitacions.

Podríem dir que aquest any ha estat moderadament humit, però no hem assolit la mitjana del municipi, situada al voltant de 1000-1100 mm. El mes més generós pel que fa a precipitació va ser el mes de març, amb 215.3mm recollits en 12 dies de precipitació, amb un màxim de 120.5mm el dia 21.

Juny, juliol i setembre van ser tres mesos amb precipitació moderada, amb algunes tardes amb tempesta i fort aparell elèctric. Aquests són mesos en què es produeixen creixements de núvols convectius per la gran quantitat d’energia acumulada, aire calent que ascendeix a capes mitjanes de la troposfera i que quan es troba amb aire més fred en alçada desenvolupa el que coneixem com a tempesta d’estiu.

Al començament de novembre, una potent llevantada que va afectar tot Catalunya, amb registres puntuals per sobre dels 500mm en alguns punts del país (Massís dels Ports), va deixar a casa nostra 84.4mm en un sol dia.

El total de precipitació recollida fins al 30 de novembre és de 806.1mm.

El desembre, pel seu caràcter anticiclònic, no sol portar massa precipitació, així que no esperem que aquests registres canviïn de manera substancial. Per tant,

acabarem l'any com l'hem comentat, amb registres per sota de la mitjana.

Núvols II: Els Cumulonimbus

Continuant l'apartat dedicat als núvols, iniciat a la revista del 2014 amb els "estratocúmulus", enguany dedicarem l'apartat a un altre tipus de núvols baixos, també força comuns en èpoques estivals a casa nostra.

Els Cumulonimbus són un dels 4 gèneres de núvols que inclou la família dels núvols baixos, tot i que les seves dimensions excedeixen sempre de molt la franja altitudinal d'aquest grup de núvols. Alguns autors els consideren, juntament amb els cúmulus, dins d'un grup diferent anomenat núvols de desenvolupament vertical. En qualsevol cas, si hi ha algun rei en el món dels núvols és, sens dubte, el Cumulonimbus, tant per les seves colossals dimensions, com per tots els fenòmens que porta associats.

La formació d'un Cumulonimbus s'inicia sempre a partir d'un Cúmulus congestus que continua desenvolupant-se verticalment. Arriba un moment en el qual la part alta de Cúmulus assoleix una franja altitudinal (entre els 6 i els 10 km, depenent de la latitud i l'època de l'any) en la qual les temperatures són prou baixes com perquè les gotes en subfusió que l'integraven es comencin a glaçar. En aquest moment, a banda de l'increment de grandària, l'aspecte visual del núvol canvia. Les característiques protuberàncies de la capçada d'un Cumulus, que recorda una

coliflor, comencen a desdibuixar-se adquirint un color blanc molt intens. El perfil de la part superior del núvol es va fent cada cop més llis i globalment té una forma globular i voluminosa. És en aquest moment quan un Cumulus congestus s'acaba de transformar en un Cumulonimbus, que en aquest primer estadi del seu desenvolupament s'anomena Cumulonimbus calvus, per la semblança amb el cap d'una persona calba.

Cumulonimbus calvus a l'estiu

A nivell de la seva dinàmica interna, aquests canvis en l'aspecte del núvol acostumen a coincidir amb l'inici de la formació d'un corrent descendent d'aire fred i precipitació. Fins aquest moment, hi havia un clar predomini, sovint de forma exclusiva, dels corrents convectius ascendents que són els que han originat la formació del Cumulus i la seva posterior evolució a Cumulonimbus.

Els Cumulonimbus calvus continuen desenvolupant-se i, poc a poc, la textura de la seva part superior va canviant. El perfil llis es va desdibuixant fins a adquirir una textura fibrosa molt semblant a la del Cirrus. Aquest fet no és una coincidència, ja que la seva temperatura i composició és la mateixa que la d'aquest gènere de nú-

vols alts.

Un cop la capçada del Cumulonimbus té aquesta textura fibrosa, passa a denominar-se Cumulonimbus capillatus. Habitualment, a banda de l'aspecte fibrós, la seva forma també ha canviat, ja que la progressió del corrent vertical que ha generat la formació del núvol es veu interrompuda. La majoria de Cumulonimbus madurs arriben al límit entre la troposfera i l'estratosfera, frontera que es caracteritza per l'existència d'una inversió tèrmica. A l'estratosfera, les temperatures augmenten amb l'altura en comptes de disminuir com passa a la troposfera. Aquest fet determina que la part superior adquireixi una forma plana, dibuixant perfectament aquest límit entre les dues capes inferiors de l'atmosfera.

Cumulonimbus a la primavera

Llegint el paràgraf anterior és fàcil imaginar que les dimensions dels Cumulonimbus són quilomètriques. Depenent de la tipologia de tempesta, la seva amplada és molt variable, mentre que el seu gruix oscil·la entre 8 i 14 quilòmetres, ja que la seva base la trobarem sempre a la franja altitudinal dels núvols baixos i el seu cim es situa al límit superior de la troposfera, l'altura del qual variarà depenent

de l'època de l'any i la latitud. Per això els Cumulonimbus que es formen a les regions tropicals o a latituds mitjanes durant l'estiu poden assolir gruixos d'entre 14 i 18 km i, excepcionalment, alguns núvols de tempesta molt actius poden assolir els 20 km.

A diferència del que passa amb molts altres gèneres de núvols, les partícules que formen l'estructura d'un Cumulonimbus poden ser de tipologies molt diverses. Tot i que hi predominen les gotetes d'aigua i els cristalls de gel a la meitat inferior i superior, respectivament, la dinàmica dels Cumulonimbus també pot generar molts altres tipus de partícules dins de la seva estructura: gotes d'aigua de grans dimensions, flocs de neu, neu granulada i partícules de gel que depenent de la mida són de calamarsa o de pedra.

La formació de Cumulonimbus requereix sempre condicions que afavoreixin els corrents convectius en una franja àmplia de la troposfera. En general, podem dir que les situacions en què aquestes condicions es donen són:

- Àrees de baixes pressions absolutes o relatives
- Situacions d'inestabilitat (presència d'aire més fred del que és habitual a les capes mitges de la troposfera)
- Fronts freds o oclusos
- Ocasionalment també es poden formar núvols de tempesta en el context de fronts càlids.

Font: M.C
Xavier Gallofré Jané
Meteomieres

Ens cal conèixer-los per poder-los preservar

Antecedents i anàlisi de les necessitats detectades

La Garrotxa és una de les comarques més boscoses de Catalunya amb una superfície forestal d'un 74,47% i una de les més afectades de Catalunya a nivell forestal, per les nevades dels hiverns dels anys 2008 i 2009. Arran dels efectes d'aquestes nevades, i d'altres accions com la tala indiscriminada d'alguns exemplars notables d'arbres a la comarca i del fet que existeixen un gran nombre d'arbres singulars que no disposen de cap mesura de protecció, va sorgir la proposta d'aquest projecte que té com a objectiu principal realitzar un inventari dels arbres singulars i amb història de la comarca de la Garrotxa a través d'un procés participatiu amb la població local, informar als diferents municipis implicats i particulars dels resultats obtinguts i activar mesures de protecció, custòdia i divulgació. Aquest darrer punt mitjançant la publicació d'un llibre amb els principals arbres inventariats.

El projecte es va impulsar l'any 2010 des del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (PNZVG), i per Tosca, Serveis Ambientals d'Educació i Turisme, entitat col·laboradora del PNZVG.

Durant els dos primers anys del projecte, es va activar el procés participatiu per inventariar els arbres singulars de 10

municipis dels 21 de la comarca a través de la presentació del projecte a la població local (particulars, ajuntaments, entitats...) i amb sortides divulgatives.

El projecte va quedar aturat l'any 2012 degut a la falta de finançament tot i que es van realitzar diferents sortides i citacions al bloc i a la base de dades a través d'un treball de voluntariat.

L'any 2015 el projecte es reemprèn amb el suport de l'empresa Garrotxina NOEL Alimentaria S.A.U. En aquesta segona edició es busca inventariar els arbres singulars dels 11 municipis restants de la comarca on encara no s'han impulsat els processos participatius amb els vilatans, entre ells el municipi de Mieres.

Justificació i beneficis socials del projecte

Existeix un gran número d'arbres de gran interès a la Garrotxa a causa de la seva singularitat (natural i social), que no disposen de cap mesura de protecció i que la seva existència o el patrimoni sociocultural relacionat amb aquests arbres (fets històrics, relats, cançons...) només es coneguda per les persones que hi viuen a prop i/o per entitats o particulars que organitzant rutes els han descobert. Arbres que són citats en escrits, relats, llegendes... Aquests arbres que actualment es troben

en el saber popular són l'objectiu d'aquest projecte.

Els arbres singulars d'una comarca formen part del patrimoni natural i cultural, i la seva conservació i coneixement són vitals en el context dels grans canvis que es produeixen a la societat i en la que cada cop és més difícil valoritzar el territori i els elements emblemàtics i valuosos.

Algunes dades

En aquests moments el projecte compta amb uns 200 arbres singulars recollits a la base de dades i bloc del projecte: <http://arbresambhistoria.blogspot.com.es/> amb una representació de 16 municipis de la comarca.

Concretament del municipi de Mieres tenim citacions dels arbres: aulina Grossa o aulina de la Rovira, lledoner de Can Traginer, aulines sureres de Can Bosc, aulina Rodona o aulina de la Torre, aulinar madur a la roca del Migdia.

Els criteris que s'utilitzen per considerar un arbre singular són:

- 1- És una espècie poc freqüent a la zona.
- 2- Creix en un emplaçament singular (p. ex. sobre una roca...).
- 3- Ha estat testimoni de fets històrics i culturals rellevants.
- 4- Té valor estètic i paisatgístic.
- 5- Té una edat considerable.
- 6- És protagonista de llegendes i tradicions.
- 7- Té unes dimensions considerables

(alçada, perímetre).

8- Té una estranya forma.

Com participar en el projecte:

Tothom pot aportar i compartir els seus coneixements en la localització i identificació d'arbres singulars. Des d'entitats, particulars, escoles...tota referència serà benvinguda.

Com que el projecte "Busquem Arbres amb Història" té com a objectiu que la població local sigui la que faciliti les dades sobre l'arbre d'interès, la informació que es demana és la mínima per tal de no desmotivar als participants amb masses tecnicismes. Per altra banda, les persones que poden aportar més informació sobre els arbres poden descarregar-se del bloc una fitxa tècnica on es demanen més requeriments.

Per més informació

Els participants poden enviar directament la informació i fotografies per e-mail a l'adreça arbres@tosca.cat o bé portar-la personalment al Casal dels Volcans de dijous a diumenge de 10-14h. Parc Nou (Ctra. Santa Coloma s/n. 17800 Olot. Telèfon: 972268112) o enviar-la a les següents adreces: amicsserrafinestres@gmail.com (Amics de la Serra de Finestres i de l'entorn de Mieres) i amieres@mieres.cat (Ajuntament de Mieres)

Anna Ros

Tosca, Serveis Ambientals, d'Educació i Turisme

Exemple d'informació recollida i penjada al bloc

Suro, a les aulines sureres de Can Bosc

Nom comú: Alzina surera

Espècie: *Quercus suber*

Perímetre: 3,30 m

Alçada: 25,5 m

Municipi: Es troba dins del terme municipal de Mieres

Ubicació: Seguint la carretera que va a l'ermita de Santa Maria de Finestres, just al trencant del camí que porta al mas de Can Bosc, es troba l'alzina.

Observacions: En aquest indret es troben 8 alzines sureres catalogades en el

POUM. L'alzina que es comenta en aquest apartat és la que té majors dimensions. Les alzines sureres, així com els castanyers, són arbres que viuen en terrenys àcids. Just en aquesta zona el terreny és calcari i per tant no s'afavoriria el creixement d'aquestes espècies d'arbres. Ara bé, aquestes sureres es localitzen sobre una falla que permet l'ascensió de materials àcids i per tant el creixement de castanyers i suros.

Normalment quan es gestiona un bosc de sureres, el suro s'extreu cada 11 anys. A partir de la sisena extracció la qualitat del suro millora.

Font d'informació: Joan Montserrat, tècnic del PNZVG, veïns del poble de Mieres.

Resum de les activitats anuals

Quina de Nadal 25-26 de desembre i 1 de gener al centre cívic. Organitza: Manípul de Manaies i Butxins de Mieres.

Cavalcada de Reis 5 de gener. Organitza: Ajuntament de Mieres.

Excursió pels turons de l'entorn de l'estany de Banyoles 15 de febrer. Organitza: Amics de la Serra de Finestres.

Cinefòrum "La sal de la tierra" W. Wenders. 21 de març. Organitza: Club de lectura.

Processó de la Mare de Déu dels Dolors 27 de març. Organitza: Manípul de Manaies i Butxins.

Passejada pel bosc de Vora-Tosca 4 d'abril. Organitza: Amics de la Serra de Finestres.

Excursió per la Serra de Sant Patllari 5 d'abril. Organitza: Amics de la Serra de Finestres.

Festa de la Vellesa 12 abril. Dinar i actuació musical a càrrec de "Les Anxovetes".

Organitza: Ajuntament de Mieres.

Aplec del Freixe 26 d'abril. Pujada a peu i Aplec de Santa Maria del Freixe. Organitzen: Amics de la Serra de Finestres i Ajuntament de Mieres.

Diada de Sant Jordi 25 d'abril. Organitzada pel Club de Lectura.

Excursió del Torn a la Miana 17 de maig. Organitza: Amics de la Serra de Finestres.

Aniversari dels 80 + 3 anys de l'Escola Finestres de Mieres 13 de juny. Vam poder participar de la presentació d'aquest projecte que l'escola Finestres de Mieres, tenia com a centre d'interès del curs 2014/15: els 80 anys de la fundació de l'escola al poble. Durant tots els mesos d'investigacions que van fer els nens i les nenes de l'escola i les mestres, juntament amb un equip de mares i pares, es va veure que l'origen era anterior. D'aquí el títol final: 80+3. El resultat va ser un vídeo i una revista que es va regalar a tots els entrevistats. Durant aquest curs encara hi continuen treballant, ja que van quedar coses interessants per publicar. Va ser molt important la col·laboració de la gent del poble, que van donar el seu testimoni parlant

del seu pas per l'escola. Així hem pogut veure l'evolució, ja que s'ha fet un recorregut per moltes generacions diferents.

Revetlla de Sant Joan 23 de juny. Sopar popular i encesa de la foguera amb la Flama del Canigó, portada pels Amics de la Serra de Finestres des d'Olot. Organitza: Comissió de Festes.

Sortida matinal per anar a buscar herbes remeieres per a la ratafia 27 de juny. Els Amics de la Serra de Finestres organitzen aquesta sortida per a la recollida de les herbes. A la tarda, a la Plaça Major, es van presentar les herbes i es va preparar la ratafia.

Matinada (7 del matí) pels paratges ombrats entre l'ermita del Freixe i la de Bustins 19 de juliol. Organitza: Amics de la Serra de Finestres.

Nit d'estiu a la zona del Pavelló 25 de juliol. A la tarda vam poder gaudir de l'espectacle familiar amb la companyia "Cap de Pardals". Tot seguit sopar a la fresca amb l'actuació musical de "Glòria Garcés Trio". Veu: Glòria Garcés, Saxo: Xavi Molina, Guitarra: Evandro Correa. Ens van oferir un concert amb cançons

d'autor i versions de tots els temps. Organitza: Comissió de Festes.

Exposició "SOS cranc" al Centre Cívic 31 de juliol. Activitat proposada per l'Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa per conscienciar a la població de la problemàtica que pateix el cranc autòcton davant les amenaces de les espècies de cranc invasores.

Cinema a la fresca 8 d'agost al pavelló. "Déu meu, però què hem fet". Director: Philippe de Chauveron. Organitza: Comissió de Festes.

Festa Major Mes d'agost. Pregó, Bicicletada i Vermut, Mercat d'Artesans locals, I Concurs d'allioli. Teatre "El sopar dels idiotes", Jocs per grans i petits amb "Farcell de Jocs". Sopar Popular i Concert de Festa Major amb el grup "Funk Tumaka". Ofici Solemne acompanyat amb la "Coral de Sant Miquel", Sardanes, Concert de Tangos amb "Tangoyde Trio", Gimcana Popular i Xocolatada.

Aquest any celebràvem la IV edició del Concurs de Fotografia, amb tres guanyadors: Xevi Fàbregas, Manel Nart i Anna Bustins. Per la propera Festa Major, la

comissió encarregada de tirar endavant aquesta activitat ha proposat fer un canvi per millorar la participació. El concurs passarà a ser un exposició de fotografia. D'aquí uns mesos us farem arribar tota la informació sobre els canvis previstos i els terminis proposats per presentar les foto-

grafies.

Exposició de fotografia en homenatge a “Ovidi Montllor” 27 al 31 d’agost. Organitzada per la Comissió Ovidi Garrotxa.

Sopar de final d’estiu a la Placica i concert amb “Manelic de Pera” 12 de setembre. Organitza: Comissió de Festes.

Curs d’aprenentatge per caminar correctament amb bastons de muntanya 13 de setembre. A càrrec de Neus Freixes, monitora d’esquí nòrdic. Organitza: Amics de la Serra de Finestres.

Acte conjunt a l'Ajuntament a favor del Si a la Independència a la Sala de Plens de l'Ajuntament 20 de setembre.

Assemblea oberta a la Sala de Plens de l'Ajuntament 4 d'octubre. Primera assemblea oberta per debatre la gestió municipal i com millorar-la. Organitza: Ajuntament de Mieres.

Cinefòrum 24 d'octubre. "Invisibles" documental produït per J. Bardem. Organitza: Club de Lectura.

Passejada per les fagedes de la zona del Corb i de Can Jordà 25 d'octubre. Organitza: Amics de la Serra de Finestres.

Matinal per anar a buscar bolets per exposar-los a la castanyada 31 d'octubre. Organitza: Amics de la Serra de Finestres.

Mercat de tardor 31 d'octubre. Organitzada pels productors i artesans de Mieres. A partir d'aquests anys, s'organitzaran Mercats Especials coincidint en èpoques de l'any concretes: Inici de la tardor, Nadal, Setmana Santa... Aquests mercats acullen tots els productors i artesans de la zona que estiguin interessats en posar els seus

productes.

Concurs de ratafia, castanyada i exposició de bolets 31 d'octubre. A la Castanyada organitzada per l'Ajuntament de Mieres, com en els darrers anys, els Amics de la Serra de Finestres ens ofereixen la ratafia que van fer per Sant Joan. Sempre va bé acompanyar les castanyes amb aquest licor tan tradicional de la nostra comarca i un bon foc per passar el fred.

Així mateix organitzaren el concurs de ratafia casolana. També vam poder veure una bona mostra dels bolets que van recollir durant la passejada que es va fer al matí. Aquest any cal destacar la col·lecció de bolets verinosos, que tenim a la nostra zona, recollida per en Xavi Fugarolas.

Cinema a l'Escola 3 de novembre. “Imagine elephans”. Organitzada per l'Escola Finestres. Documental que ens mostra l'experiència sobre el joc i la infància. Tracta la importància del joc espontani a la infància, en què han participat més de 30 professionals del món del joc i l'educació.

Xerrada a l'Escola 5 de novembre. A càrrec d'Emili Rodríguez, mestre de l'escola Finestres de Mieres l'any 1964.

30 Fira de l'Intercanvi 8 de novembre. Aquest any destaquem la celebració del 30è aniversari de la Fira. A part del tradicional intercanvi, enguany es va ampliar l'oferta d'activitats amb una “Fira d'entitats” i l'inici d'un cicle de xerrades sobre economia social i solidària, que s'ha perllongat durant tots els dissabtes de novembre.

Cicle de xerrades sobre “L'Economia Social i Solidària” 8, 14, 21 i 28 de novembre. Organitza: Ajuntament de Mieres.

Cinefòrum “También la lluvia” d'Icíar Bollaín. 22 de novembre al Centre Cívic. Organitza: Club de Lectura.

Punt d'informació laboral a càrrec de l'advocat laboralista Alex Tisminetxi del col·lectiu Ronda 28 de novembre. Orga-

nitza: Ajuntament de Mieres.

Acte en contra de la violència de gènere a la Plaça Major 29 de novembre. Lectura de textos i encesa d'espelmes en record de les víctimes d'aquest any. Organitza: Ajuntament de Mieres.

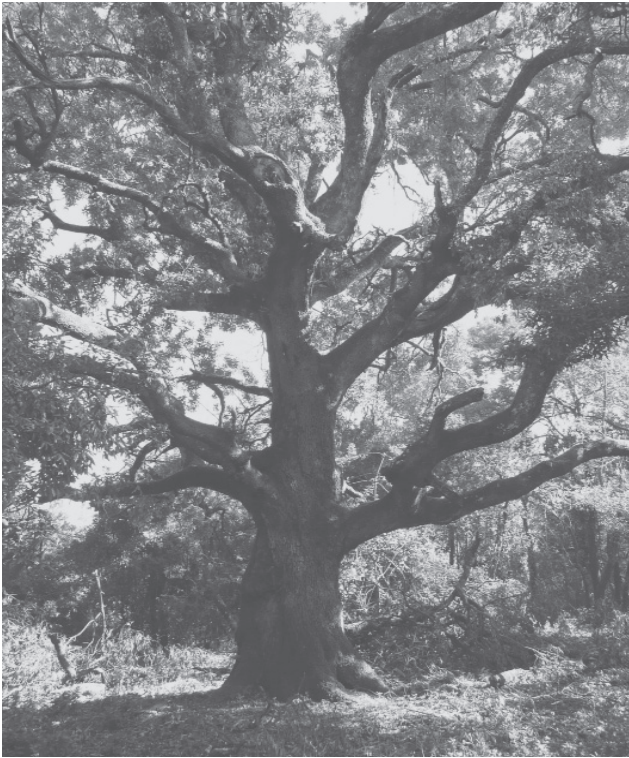

Mercat extraordinari de la Puríssima 5 de desembre. Organitzat pels productors i artesans de Mieres.

Exposició “Arbres amb història” a la sala de Plens de l'Ajuntament 5 de desembre.

Assemblea oberta a la Sala de Plens de l'Ajuntament 5 de desembre. El motiu de l'assemblea fou per debatre el tema de si a Mieres fa falta l'equipament d'un càmping i de com hauria de ser aquest.

Excursió a l'Aulina Rodona, prop del Puig de Capell 6 de desembre. Dins de la campanya per catalogar els arbres singulars o amb història. Organitzat conjuntament amb el Parc dels Volcans, Ajuntament de Mieres i els Amics de la Serra de Finestres.

Vermut solidari amb la Marató de TV3 a l'aparcament de Mieres 6 de desembre. Organitza: Ajuntament de Mieres.

Presentació del DVD: “Mieres, natura i cultura” 20 de desembre. Organitzen: Agrupació Naturalista i ecologista de la Garrotxa i Ajuntament de Mieres.

Tallers pels joves 28 i 29 de desembre al Centre cívic. Organitza: Ajuntament de Mieres.

Taller: “Fem el nostre fanalet”, al Centre Cívic 30 de desembre. Taller adreçat a petits i grans amb ganes de fer un fanalet ben bonic per anar a esperar els Reis!!! Organitza: Ajuntament de Mieres.

Els mags arriben a Mieres

Com cada any, els tres reis mags van arribar puntualment el vespre del 5 de gener per dur regals als nens i nenes de Mieres. Tot i l'amenaça de la pluja, van poder recórrer el poble damunt de la seva

carrossa reial, que el poble de Mieres va engalanar amb moltes ganes per aquest dia tan especial. Un cop a dins de l'església, van repartir regals per a petits i grans.

1er premi: L'estenedor Autor: Xavi Fabregas

**2on premi: Lo Gaiter del Merdançà
Autor: Manel Nart**

**3er premi: La vida a Mieres
Autora: Anna Bustins**